

Het Evanza-melkstel

Effectieve eenvoud van DeLaval

Het Evanza-melkstel is revolutionair, vooral door zijn eenvoud. Dat je nooit meer een tepelvoering in je hand hoeft te hebben, zal vooral grote melkveehouders en robotmelkers aanspreken.

Tekst: Wilbert Beerling – Foto's: Gertjan Zevenbergen, Wilbert Beerling, leverancier

De Evanza van DeLaval is in beginsel een eenvoudig melkstel zonder poespas. Geen melkafvoer per kwartier of een geïntegreerd spraysysteem dus. Ook wat prijs betreft, is de Evanza gemiddeld.

Het nieuwe melkstel van DeLaval, de Evanza, werd op Eurotier 2018 bekroond met een zilveren medaille. Inmiddels melken ook in Nederland verscheidene melkveeouders ermee. Het Evanza-melkstel is er in drie uitvoeringen die verschillen in materiaal en gewicht. In Nederland is de Evanza met zwarte kunststof tepelbekers met een totaalgewicht van 1,5 kg het populairst. De twee andere varianten wegen 2 en 2,5 kg en hebben rvs-tepelbekers.

Niet koud

Als je melkt met een melkstel met kunststof bekertjes ervaar je al snel de voordelen. Dat het een lichtgewicht melkstel is, is prettig, maar het is niet de enige plus. Kunststof voelt niet koud aan en droogt snel. Je staat dus aanzienlijk minder vaak met natte, koude tepelbekers in je handen en dat veraangenaamt het melken. Verder sluiten de tepelbekers makkelijk aan. Volgens DeLaval is dat mede een gevolg van de conische vorm van de bekertjes en de vele gripzones op de klauw en tepelbekers. Die gripzones zie je terug in de kunststofring rond de klauw, de ribbels op de originele kunststof ophangbeugels en de uitsparingen aan de onderkant van de tepelbekers.

Omdat de kop van de tepelvoering als het ware op de tepelvoering ligt – en er niet omheen zit – kun je je vingers tot aan de kop laten glijden tijdens het aansluiten.

Daardoor stuur je de beker makkelijker naar de speen.

De klauw zelf is vrij plat en breed, zeker in vergelijking met het Harmony-melkstel. Door de breedte van de klauw en de grotere afstand tussen de aansluitpunten van de korte melkslangen aan de klauw, hangen de korte melkslangen beter in lijn met de spenen. Mede hierdoor is met de Evanza-melkstellen minder sprake van lucht zuigen. Bovendien laten de kunststof onderdelen zich uitermate makkelijk reinigen met de waterslang.

Het melkstel onder de koe lijkt iets voorover te neigen. Dat is echter schijn, de bovenkant van de klauw is schuin. Daardoor kan de melker de melk in de klauw beter zien. Door het Top Flow-principe staat er namelijk nooit melk in de klauw. Volgens DeLaval kan het melkstel 9 procent meer melk verstouwen en melkt het gemiddeld 7 procent sneller. De hogere capaciteit komt behalve door Top Flow ook door de grotere diameter van de korte melkslangen.

Klaverbladvormig

In de iets conische tepelbekers zitten de zogeheten cartridges – verwisselbare tepelvoeringpatronen. Hierin schuilt het grote geheim van het Evanza-melkstel. Het patroon bevat een klaverbladvormige tepelvoering en de pulsatiekamer. Deze clover-tepelvoering is driehoekig, waarbij de hoeken zijn afgerond en verdikt. Niet de hoeken, maar de drie zijden van de voering sluiten de tepelvoering in de rustfase. De schacht van de tepelvoering is gemaakt van thermoplastisch elastomeer (TPE). Dat is een synthetisch materiaal dat lang elas-

tisch en vormvast blijft. Het bovenste deel van de tepelvoeringkop, ofwel de lip, is van siliconen. Het voordeel van siliconen is volgens DeLaval de vormvastheid. Daardoor kun je uiteenlopende speendiktes en -lengtes makkelijker melken met dezelfde tepelvoering. Ook dit verklaart dus deels het verminderde luchtzuigen.

Als je de tepelvoering een kwart slag draait,

Top Flow

De Evanza-melkklauw is voorzien van bovenafvoer. DeLaval noemt dit Top Flow. Ook de Harmony-melkstellen van DeLaval zijn met dit principe uitgerust. Top Flow betekent dat er een stijgbuisje in de melkklauw zit. Via deze buis wordt de melk door het vacuüm van boven uit de klauw gezogen. Daardoor blijft er nooit melk in de klauw staan. De klauw is dus altijd leeg. Een lege klauw heeft meer vacuümbuffer waardoor het vacuüm onder de speen stabiel zou zijn. Bovendien verkleint een melkklauw die nagenoeg altijd leeg is het risico op kruisbesmetting van de kwartieren via de melk uit de klauw.

‘Het zou ook voor de robot interessant zijn’

De kunststof onderdelen van het melkstel zijn met de waterslang goed te reinigen. Kunststof voelt niet koud aan en is snel droog. Dat melkt prettig.

De tepelbekers van het Evanza-melkstel zijn iets conisch. Je klikt het tepelvoeringpatroon erin vast door het een kwartslag te draaien.

Er zijn drie varianten van het Evanza-melkstel. Het verschil zit 'm in het materiaal van de tepelbekers en het gewicht. Uiterst rechts hangt het melkstel met kunststof tepelbekers met een gewicht van 1,5 kg. De twee Evanza-melkstellen erachter hebben rvs-tepelbekers en wegen 2,0 respectievelijk 2,5 kg.

komt het patroon los en kun je de cartridge uit de tepelbeker trekken om vervolgens op dezelfde manier een nieuw patroon in de beker te klikken. Dat losdraaien doe je met je duim of wijsvinger in de voering; dan kun je redelijk veel kracht zetten. Volgens DeLaval kun je op die manier vier patronen per minuut vervangen. Door het gebruik van patronen is er eigenlijk sprake van een tepelvoeringloos melkstel. De korte melkslang is geen onderdeel van het tepelvoeringpatroon. Je sluit hem met zogeheten bajonetsluitingen aan op de tepelbeker en de melkklauw. De tepelvoering en korte melkslang zijn niet langer één geheel. Het patroon gaat volgens DeLaval 5.000 melkingen mee, de korte melkslang 10.000. Dat is aanzienlijk meer dan de meeste rubber tepelvoeringen en betekent dus ook minder vaak vervangen van de tepelvoeringen. De korte melkslang kan een hoger interval hebben doordat deze niet langer een geheel met de tepelvoering is. Dat het vervangen van een patroon sneller gaat, is zeker in grote melkstallen een groot voordeel. Iedereen die een paar keer per jaar enkele tientallen tepelvoeringen moet vervangen, zal dat beamen. Zeker in melk-

stallen die bij driemaal daags melken maar enkele uren per dag vrij zijn, is het een groot voordeel als het vervangen van de voeringen sneller gaat.

De prijs van het melkstel wijkt met 566,20 euro niet bijster veel af van de prijs die je voor andere melkstellen moet neertellen. Volgens DeLaval liggen de materiaalkosten daarentegen op jaarbasis 8 tot 9 procent hoger, maar je kunt flink besparen op arbeid doordat je de patronen snel kunt wisselen.

Robot
Ook robotmelkers zijn regelmatig druk met het vervangen van tepelvoeringen. Voor hen zou een tepelvoering die twee keer zo lang meegaat en in een mum van tijd te vervangen is, ook uitkomst bieden. Een tepelbeker van een robot melkt immers veel spenen per dag en moet dus regelmatig worden vervangen. Een robot die 60 koeien 2,7 keer per dag melkt, is na 15 dagen aan nieuwe tepelvoeringen toe. Bij een verdubbeling van dat interval is dat 30 dagen.

Zover is het echter nog niet. Of DeLaval de tepelbekers met cartridges ooit gaat toepassen op de VMS, is nog onduidelijk. Maar DeLaval constateert in elk geval vraag uit de markt. Uitgesloten is het dus niet.

Een tepelvoeringpatroon en een korte melkslang met de bajonetsluitingen. De kop van de tepelvoering valt precies in en op de tepelbeker. De korte melkslang is niet langer onderdeel van de tepelvoering en vervang je apart. De interval voor de korte melkslang is dubbel zo lang.

Martijn Bongers, Vethuizen

Martijn Bongers uit Vethuizen (Gld.) heeft een deeltijd melkveebedrijf met nu 37 koeien aan de melk met een gemiddelde jaarproductie van 9.000 kg. De melkstal gaat al even mee en heeft een plek gekregen in de nieuwe stal die deels over de oude werd heengebouwd. In de 2x2-open tandemmelkstal heeft Bongers in februari vier Evanza-melkstellen geïnstalleerd. Het sneller en minder vaak tepelvoeringen wisselen was niet zijn belangrijkste argument. Met de oude Harmony-melkstellen was er naar zijn smaak bij te veel koeien sprake van lucht zuigen, bij één koe in het bijzonder. Tijdens een presentatie op een AJK-avond eind vorig jaar zag hij de melkstellen voor het eerst. Vervolgens kon hij een Evanza-testmelkstel proberen die hij inzette bij de moeilijkste koeien als het gaat om speenplaatsing en lucht zuigen. Na twee melkbeurten was hij overtuigd. Begin dit jaar schafte Bongers vier melkstellen aan. Nog steeds is Bongers verbaasd over de minimalisering van het lucht zuigen. DeLaval claimt dat het luchtzuigen met 83 procent vermindert. En dat wil Bongers inmiddels wel geloven. “Die ene koe had ik gus gelaten als ik geen oplossing voor het luchtzuigen had

gehad”, vertelt Bongers. “Maar het is verder een prima koe en nu ik haar kan aanhouden, is de investering in vier melkstellen snel terugverdiend.” Daarnaast zijn de melkstellen 100 gram lichter dan de oude Harmony-melkstellen. Tegen de verwachting in, merkt Bongers dat verschil. De beugels op de melkklauwen voor de slanggeleider werden overgezet vanaf de oude melkstellen. Wat Bongers mist op de Evanza-melkstellen is het palletje om het vacuüm van de klauw te halen. Zijn melkstal is namelijk niet voorzien van afnameapparatuur. Daardoor blijft een afgetrapt melkstel lucht zuigen. Ook vindt hij dat de cartridges nog wat stroef in de tepelbekers draaien. Binnen een minuut vier cartridges verwisselen is daardoor niet te doen en bovendien kost het flink wat kracht. Bongers zag echter ook al Evanza-melkstellen die al langer in gebruik zijn. Daarbij kun je de cartridges wel in een handomdraai uit de beker halen. Nieuwigheid denkt Bongers. “Daarnaast ging het vriespunt van de melk van de ene op de andere melklevering omhoog.” Minder water in de melk dus. Bongers denkt dat het spoelwater door de

nieuwe melkstellen makkelijker door de installatie gaat en dat er dus minder naspelwater achterblijft. Ook zijn de melkstellen makkelijk te reinigen. “Eén keer met de waterslang eroverheen en ze zijn al brandschoon.” Tot slot vindt hij dat de koeien nu sneller en beter uitmelken. Bongers heeft gekozen voor een vierjarig onderhouds- en garantiecontract bij de melkstellen. De kosten daarvan bedragen in zijn geval 750 euro per jaar. Het gaat daarbij alleen om de kosten voor de onderdelen. “Cartridges en melkslangen vervangen kan ik zelf.”